

K NOZ § 122:

§ 122

Právníckou osobu lze ustavit zakladatelským právním jednáním, zákonem, rozhodnutím orgánu veřejné moci, popřípadě jiným způsobem, který stanoví jiný právní předpis.

Komentáře

11/06/2013 / ADMINISTRÁTOR

Důvodová zpráva k § 122 až 131

0 1 11

DŮVODOVÁ ZPRÁVA K § 122 AŽ 131

11/06/2013 / ADMINISTRÁTOR

Ustanovení zařazená pod marginální rubriku označenou „Ustavení a vznik právnické osoby“ jsou shrnuta obecná ustanovení týkající se vzniku právnické osoby. Termín „ustavení“ kryje založení právnické osoby projevem soukromé vůle, její zřízení působením veřejné moci (zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci), popřípadě jiným způsobem, jak tomu je – podle zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů – v případě společenství vlastníků jednotek.

Jako obecný model se zachovává osvědčená dvoufázovost ustavování právnických osob spočívající v jejich založení soukromoprávním jednáním nebo zřízení veřejnoprávním rozhodnutím a v jejich vzniku, včetně přihlídnutí k zvláštnostem zřízení právnické osoby zákonem a k některým dalším specifickým případům.

Pro zakladatelský úkon vzniklý ze soukromé iniciativy se volí název „zakladatelské právní jednání“, jímž může podle okolností být buď smlouva, nebo zřizovací (zakládací) listina. Osnova opouští dosavadní termín „zakladatelský dokument“ užívaný zejména stávajícím obchodním zákoníkem, protože slovo „dokument“ značí listinu (doklad) o úkonu, nikoli úkon samotný. Smlouva nebo jiné zakladatelské jednání nejsou dokumentem, dokument je jen dokladem, že se taková jednání udála.

Podrobnosti o zakladatelském právním jednání stanovuje § 123. Pro zakladatelské právní jednání se i nadále vyžaduje písemná forma. V odst. 1 se stanoví hlavní náležitosti zakladatelského právního jednání, při nichž se sleduje, není-li jiné (speciální) úpravy, požadavek zachytit v něm základní obecně uznané pojmové znaky právnické osoby, tj. její pojmenování, určení jejího sídla a účelu. Pokud se jedná o vnitřní organizaci, omezuje se tu osnova na minimální požadavek, jímž je určení statutárního orgánu, neboť požadavek na právnickou osobu jako organizovanou entitu byl vznesen již dříve.

Pro úpravu vzniku právnické osoby se přejímá i nadále osvědčená registrační zásada.

Pokud se jedná o úpravu založení a vzniku právnických osob, je pamatováno na zpřísnující výjimky, kdy je třeba k založení nebo vzniku určitých právnických osob zvláštní státní povolení, jak je tomu např. u burz, bank nebo u právnických osob zabývajících se kolektivním investováním. Je ovšem nutné odlišit povolení k založení nebo vzniku určité právnické osoby a povolení k výkonu určité činnosti. Výjimky zmírňující, upravené dosud vznikání odborových organizací a organizací zaměstnavatelů (popř. jejich svazů) v osnově zvláště upraveny nejsou, jednak proto, že se navrhuje zavést režim volného zakládání pro spolky obecně, především ale z toho důvodu, že pro zvláštní právní režim odborových organizací a organizací zaměstnavatelů představují dostatečný základ příslušné mezinárodní smlouvy. Se zřetelem k čl. 8 Paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (č. 169/1991 Sb.), k čl. 5 Evropské sociální charty, ale hlavně s ohledem na čl. 7 Úmluvy o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat (č. 489/1990 Sb.), vznik těchto organizací na registraci vázán být nemůže.

Ust. § 127 přejímá z dosavadního práva společností úpravu jednání za tzv. předběžnou společnost. Normativní úprava tvořící se právnické osoby není totiž omezena jen na obchodní společnosti a družstva, jak to činí naše stávající zákonodárství, nýbrž se jedná o problematiku obecnou, která vyžaduje také generálně použitelné normativní řešení. Zvláštní význam to má v případech právního jednání za právnickou osobu, která je teprve založena nebo dokonce jen projektována, ale již je jejím jménem jednáno s třetími osobami, protože pro takové případy je třeba garantovat jistotu těch, s nimiž bylo takto jednáno. Z toho důvodu se obecná úprava právnických osob inspiruje článkem 7 První směrnice ES o společnostech (68/151/CEE z 9. března 1968) s plným zachováním jeho smyslu a bez zbytečně rigorozujících nánosů stávajícího § 64 obch. z. Účelnost návrhu tohoto opatření je v tom, že se jedná o problematiku aktuální pro všechny právní formy vytvářejících se právnických osob. Je-li dnes jednáno za ještě nevzniklé

právnícké osoby, spojuje praxe takové právní jednání s jeho neplatností, což není účelné.

Smysl navržené úpravy je ten, že zakládá solidaritu osob, které jednaly jménem tvořící se právnícké osoby, pro případ, že právnícká osoba po svém vzniku účinky těchto jednání pro sebe ex tunc nepřevzme. Nad rámec směrnice se jen stanoví tříměsíční lhůta pro převzetí takto učiněných jednání vzniklou právníckou osobou, neboť nelze třetí osoby ponechávat po delší dobu v nejistotě, jaký je právní stav. Směrnice výslovně povoluje, aby se ti, kdo za předběžnou právníckou osobu jednali, s druhou stranou dohodli, že následek jejich solidarity při nepřevzetí účinků jednání vznikající se právníckou osobou nenastane, popř. že nastane jiný než právě tento právní následek. U směrnice je takové výslovně upravené povolení učiněné ad hoc nezbytné, v občanském zákoníku však není namístě, protože i v tomto ohledu platí obecná direktiva § 1 odst. 2, jež v naznačeném směru nevylučuje smluvní dispozici stran.

Návrh § 129 přejímá a generalizuje funkční pravidlo obchodního práva o neplatnosti společnosti (§ 68a). I toto pravidlo se jeví způsobilé pro generalizaci v zájmu praktické potřeby. Vznikne-li právnícká osoba, tedy pravidelně registrací ve veřejném rejstříku, jeví se jako neúčelné a zpochybnující právní jistotou veřejnosti ponechat právní možnost prohlásit ji následně za neexistující. Vyvolalo by to otřesy existujících právních vztahů. Podle navržené úpravy vstoupí právnícká osoba, která bude prohlášena za neplatnou, do likvidace a její majetkové poměry budou tudíž vypořádány řízeným postupem. Takové řešení poskytne dostatečnou ochranu jejím věřitelům i případným společníkům nebo členům neplatné právnícké osoby, a tím se proti dosavadnímu stavu zvýší právní bezpečnost.

Zatím žádné diskuzní příspěvky